

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ
ΕΝ ΚΑΪΡΩΙ

8 Νοεμβρίου 1913

Φίλε Κύριε Ἀρσένη,

Σας εὐχαριστῶ πολὺ ποῦ μοὶ ἐκάματε τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὐχαρίστησιν ρὰ μοὶ στείλητε τὴν προσφυλῆ «Ποικίλην Στοάν». Ηοδὸν ἐχάσων ποῦ εἶδα τὴν Ἐπετηρίδα σας ρ' ἀγαξῆ τόσον πλονσία και καλλιτεχνική καὶ ρὰ ἐποδεχόμενος ὅτι τελειοποιούμενη τώρα μὲ τὴν συνεργασίαν τοῦ κ. Ραφαήλοβιτς, θ' ἀποδῆ ἔτησον δημοσίεννα, ἀντάξιων τῆς μεγαλυθείσης δὲ ἐκπληκτικῶν ἀγώνων Ἑλλάδος. Σᾶς σφέργυο τὸ ζέον εἰλικρινά θέσιο νὰ βλέπω τὴν «Ποικίλην Στοάν» καθόξπιην ὅλης τῆς συγχορούν δημιουργικῆς κινήσεως τῶν γεωτέρων Ἑλλήνων. Όλοι οἱ νέοι συγγραφεῖς και καλλιτέχναι μαζ πότεστε ρὰ σχοντιθέσιν, δῆλοι ὅλων τῶν ἀπορρόσεων. Μήρ εἰσθε διστακτικοὶ πρὸς τὰ «καινὰ δαιμόνια». Αὗτος εἴναι δὲ αἰώνιος τῆς ἐξελίξεως νόμος· τὰ κύματα στὴν παραλία φέρονται πάντοτε νέον στολμαζόμενον τοῦ σκεπάζει τὰ παλαιά.

Θὰ ἐρθοντασθῶ ἀπόμη πεοιδόστροφον ἐναὶ ἴδω τὴν «Ποικί-

λην Στοάν» τελείως συγχρονιστικήν, ἀντιποσωπεύοντα τὸν Ἑλληνικὸν και τὸν ξένον κόσμον, τὸν σημερινόν, ποῦ δοῦτο τώρα ἐπάνω εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ Κ' αἰώνος.

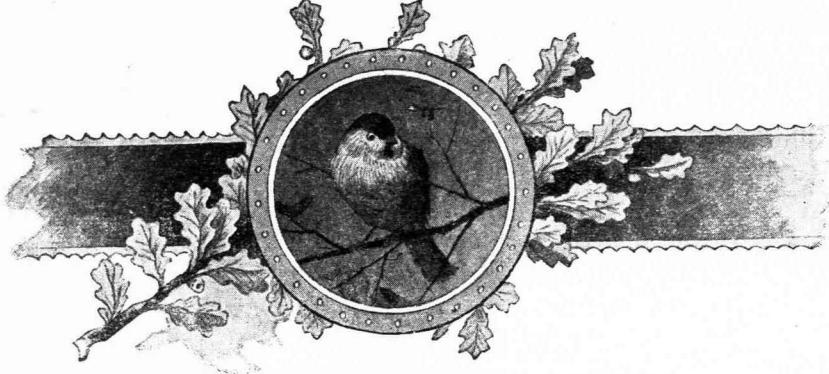
Μὲ τοὺς θεομοτέρους και φειδιμοίς μον

Φιλικώτατα

ΔΡ Δ. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ

Γραμματεὺς Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας

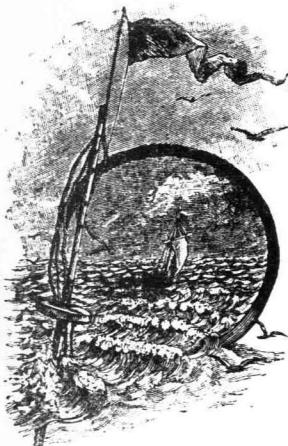

• ΠΟΛΕΜΙΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ •

Ο ΟΙΚΤΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΥΡΑΝΝΟΝ

[Έκ τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ Ἐθελοντοῦ Ἱεροκήρυκος τῆς Ε' Μεραρχίας Δ. Καλλιμάχου,
Γραμματέως τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας]

ΕΧΘΡΟΣ είχεν δλοτελῶς ἐκτοπισθῆ καὶ ἡ Μεραρχία μας, ἡ ἀτυχήσασα Ε' Μεραρχία, ἡ ἡρωϊκῶς ἄγωνισθεῖσα καὶ καμφθεῖσα μετὰ τριήμερον ἀδιάκοπον πῦρ πρὸ τριπλασίων δυνάμεων τῶν Τούρκων εἰς τὸ Σόροβιτς, ἀνέλαβε καὶ πάλιν τὸ παλαιόν της ἥδικόν, μὲ τὴν προσδήκην μᾶς νέας λαμπρᾶς της νίκης, τῆς μάχης τοῦ Κομάνον. Ἔτσι ἐπεράσαμεν καὶ πάλιν χωρὶς ἀντίστασιν τὰ πολυδαίδαλα μεταξὺ τοῦ Σόροβιτς καὶ τῆς Μπάνιτσας Στενά τοῦ Κιρλί Δερβέν. Τὸ ἔδαφος είχε καθαρισθῆ δλοσχερῶς. Λέν ἐβλεπες ἄλλο παρὰ λείψαντα τῆς φυγῆς τῶν Τούρκων. Οἱ δρόμοι σπαρμένοι μὲ σφαῖδες μάουζερ, δύδιδες, ταινίες πολυβόλων, ψόφια ἄλογα, κάρδα τσακισμένα καὶ ἄλλα ἀφημένα, χωμένα μέσα στὴ λάσπη, γυλιοί, φυσιγγιοθήκες, ὁνὸς, κουβέρτες, ἀρβόλες, κατσαρόλες καὶ χίλια δυνὸς ἄλλα ἀντικείμενα.

Κάπου κάπου ἀντίκρυξες δμίλους Τουρκικῶν γυναικοπαίδων. Οὔτε ψυχὴ Κονιάδον. Μόνα δλομόναχα τὰ γυναικόπαιδα, ἐπέστρεφαν εἰς τὰ χωριά των, ἐπάνω εἰς τὰ δποῖα ἐπλανάτο ὁ θάνατος. Ἡ κανούμισσες μὲ τὰ γιασμάκια των ἐκρύπτοντο ἐπιμελῶς ἀπὸ τὰ βέβηλα μάτια τῶν γκιασύρηδων, ποῦ ἐχάλασαν τὸ Υψηλὸ Δοβλέτι τοὺς. "Οσαν μπήκαμε μέσσα στὰ Στενά, 5 - 6 χανούμισσες μὲ καμμιὰ εἰκόσαριά Τουρκόπουλα ἐκάθηντο καὶ ἐπερίμεναν νὰ περάσῃ ὁ στροτός καὶ ἐπειτα νὰ προχωρήσουν. Λέν ξέρω γιατὶ ἔνας ἀδικαιολόγητος ἵσως φόβος μὲ κατέλαβεν ἐκείνην τὴν στιγμὴν, μήπως δὲν βρίσκονται ἐν ἀσφαλείᾳ τ' ἀξιοθήνητα ἐκεῖνα τοῦ πολέμου θύματα, ποῦ ἐκάθηντο ἐκεῖ πεινασμένα, ἐξαντλημένα, καὶ ἐτεμούλιαζαν, γυμνὰ σχεδὸν καὶ ἀπαπούτσοτα, ἐτεμούλιαζαν ἀπὸ τὸ δρυμὸν ψῦχος, ψῦχος δολοφονικὸ ποῦ ἐβασίλευε. Ἐσυλλογιζόμην ὅτι θὰ ἐπεργούσσεν ἀπὸ ἐκεῖ τὸ εὐζωνικὸν μας, τὸ σεῖτάν ἀσκερί, τὸ διαβολεμένο ἀσκέρι, δύως ἀνακράζουν οἱ Τούρκοι ἐντρομοὶ πρὸ τῆς θέας του. Ἐφοβούμην πολὺ ἀπὸ τὴν διάβασιν τοῦ σεῖτάν ἀσκερέ συνεπείᾳ προσφάτον ἰσχυρᾶς ἐντυπώσεως, ποῦ μοὶ ἀφήσει τὸ ἐρώτημα ἐνδεικνύων.

— Παπούλη μου, ἔτσι δὰ θὰ πηγαίνουμε χωρὶς νὰ δουλέψη λιανοτούφεκο;

— "Ετοι παλληκάρι μου· δὲν υπάρχουν πλέον Τούρκοι· τοὺς ἐθερίσαμε. Καὶ τὸ ἀθάνατο τὸ εὐζωνάκι, λυπημένο ποῦ δὲν θὰ συναντήσῃ πλέον Τούρκους, γιὰ νὰ δουλέψῃ λιανοτούφεκο μοῦ ἀπῆντησε παραπονάρικα:

— «Μὰ τότε, παπούλη, γιατὶ νὰ μὴ μᾶς ἀφήσουνε νὰ τοῦ ἀποτελειώσουμε 'μεῖς!»

Παρεπονεῖτο τὸ θαυμασίο τὸ εὐζωνάκι, ποῦ πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἦτο χωμένο στὴ φωτιὰ τῆς μάχης τοῦ Κομάνου καὶ ὥνφραίνετο ἐκεῖ ἡ ψυχὴ του γιατὶ ἥκουε καὶ ἔβλεπε ὅτι «έδούλεν τὸ λιανοτούφεκο», παρεπονεῖτο διότι χθὲς ἡ Δ' Μεραρχία συνεπλάκη πρὸς τὸ Σόρο βιτσᾶ μὲ τὰ λείψανα τοῦ ὑπὸ τῆς Μεραρχίας μας συντριβέντος Τουρκικοῦ στρατοῦ καὶ ἐτοι δὲν ἀφησαν τὰ εὐζωνάκια μας νὰ συμπληρώσουν τὸ ἔργον τῆς τελείας ἔξοντάσεως τῶν Τούρκων.

«Μὰ τότε γιατὶ νὰ μὴ μᾶς ἀφήσουνε νὰ τοῦ ἀποτελειώσουμε 'μεῖς» εἶχεν ἀντηχῆση τόσον ζωηρὰ στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου, ὥστ' εὐφορικόμενος μετ' ὀλίγας ὥρας ἐμπρός στ' ἄξια οἴκου γυναικοπαία ἐνόμιζα ὅτι ἥκουα καὶ πάλιν ἀπὸ τὸ ἀδάμαστα τὰ εὐζωνάκια: «Ἀφῆστε μας τὰ τοῦ ἀποτελειώσουμε 'μεῖς».

Ἐτοι, ὅπο τὸ κράτος τέτοιου φόβου, κατέβηκα ἀπὸ τὸ ἄλογό μου καὶ ἐπλησίασα τὸ ἀξιολύπητα ἐκεῖνα πλάσματα. Τὰ Τουρκόπουλα χλωμά, μελανισμένα, μιξιάρικα, τρεμουλιασμένα, μὴ αἰσθανόμενα ὅτι ἴσως εὐθίσκοντο μέσα εἰς ζώνην κινδύνων, ἥλθαν δὲν καὶ μὲ περιεκύλωσαν, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ μὲ περιεργασθοῦν. Καὶ ἡ χανούμισσες, ἐνῷ στήν ἀρχῇ ἔβλεπαν τὸ πρόσωπόν μου μὲ ἐμιτσούνην, ὕστερα δὲν ἀντείχθησαν ὅτι καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς θρησκείας τῶν Γκιαούρηδων εἶναι ὀπλισμένοι καὶ αὐταὶ ἐφοβήθησαν. Δύο ἐγύρισαν τὰ νότα καὶ ἡ ἄλλες μὲ ἔκαμαν νὰ ἐννοήσω τὴν ἀγωνίαν των, μὲ τὰς νευρικὰς κινήσεις των.

Κόρκμα! φωνάζω. Μὴ φοβεῖσθε! ἥλθα νὰ σᾶς προστατεύσω. Ἄλλ' ἡ Τούρκισσες δὲν μποροῦν νὰ συνέλθουν ἀπὸ τὴν τρομάρα τους. Κόρκμα, χανούμιλάρ, κόρκμα! Σιγά, σιγά συνῆλθαν ἀπὸ τὴν ταραχήν των. Ἡκουσαν τὰς συμβουλὰς ποῦ τὴν ἔδωκα, νὰ σηκωθοῦν καὶ νὰ φύγουν γρήγωρα ἀπὸ τὴν ἐκτεθεμένην ἐκείνην θέσιν πρὸς τὰ ὅπισα μιᾶς πλησίου καμπῆς, δόπον ὅταν ἥσαν ἀθέατοι, καὶ ὅταν περάση ὅλος ὁ στρατὸς τότε εἰμποροῦν νὰ ἔξακολουθήσουν τὴν πορείαν των. Ἡ χανούμισσες ἀνέπνευσαν. Καὶ ὅταν ἀποχωροῦσαν ηγκαρίστων διὰ τὴν ἀπροσδόκητον καλωσόνην ἐνὸς Γκιαούρη, ἡ εὐγνωμοσύνη των ἐλάλει εὐγλώττως ἀπὸ τέςξεσκεπασμένες τώρα μορφές των.

Υπὸ βροχὴν ἀδιάκοπον ἔξηκολουθήσαμεν τὸ βάδισμα καὶ φθάνομεν εἰς τὸ 'Αρμενοχώρι.

Ἄπέραντη ἡ πεδιάδα ἐμπρός μας, διήκουσα μέχρι τοῦ Μοναστηρίου, πλαισιουμένη ἀπὸ τὸ Μπρίχοβον καὶ ἀπὸ τοῦ Περιστέρει τές δροσειρές. Τὰ κορφοφούνια γύρω μὲ τές κατάλευκες φαλάκρες των μὲ κρυφομιήματα λές καὶ διαλαλοῦν τὸ χαρμόσυνον ἀπόβρέτον τῆς ἐπιληρώσεως τῶν ἐθνικῶν χρησμῶν.

Κοιμισμένο σὲ δλόλευκη σινδόνα προβάλλει τὸ 'Αρμενοχώρι, ὁ σταθμὸς τῆς Φλώρινας. Εἶναι χωρὶς ἀνάμικτο ἀπὸ Μουσουλμάνους καὶ Χριστιανούς. Οἱ τελευταῖοι, διηγημένοι εἰς Ἐξαρχικοὺς καὶ Πατριαρχικούς, ἔως χθὲς μπλεγμένοι εἰς τὸ φρικτότερο ἀλληλοφάγωμα, μᾶς ὑπόδεχονται ἀδελφωμένοι καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια γιορτάζουν τὸ Χριστός. Ανέστη τῆς ἐλευθερίας των. Ο παπᾶς τοῦ χωρίου, νεαρός, ὑψηλόσωμος, ἔνας ἀρειμάνιος παπᾶς, τὸν δόπον μαντεύεις μόνον ἀπὸ τὸ καλυμμαύχι του καὶ τὰ μακρύα μαλλιά του, μὲ παραλαμβάνει διὰ νὰ παραστῶ μάρτυς ἐνὸς ἀγρίου θεάματος.

Μὲ δόηγεῖ εἰς ἔνα σπήτη Βουλγαροφάνων, μέσα εἰς τὸ δόπον χθὲς εἰχε διαδραματισθῆ ἔνα ἀπὸ τὰ ὅχι ἀσυνειδιστα γεγονότα τῆς Τουρκικῆς θρησκίας. Εἰς τὸ σπήτη ἐκεῖνο — ὅπως καὶ εἰς τὸ ὅλα — εἴχαν καταυλισθῆ δύο Τούρκοι στρατιῶται. Τὸν ἔτρεφαν, τὸν ἐπεριποιοῦντο, σκλάβοι οἱ δυστυχεῖς οἱ χωρικοὶ τῆς αὐθαδεσίας τῶν τυράννων. Ἄλλ' ὅταν οἱ Τούρκοι ἐπληροφορήθησαν ὅτι καταφθάνει ὁ Ελληνικὸς στρατός, σκορπίζων στὸ διάβα τον μοσχολούλουνδα ζωῆς ἀληθινῆς καὶ ἀναστάσεως, οἱ αἰμοχαρεῖς Νιζάμηδες τοῦ

φτωχικοῦ σπητιοῦ ἡθέλησαν ν' ἀποθανατίσουν τὴν φυγήν των, σφραγίζοντες τὴν Τουρκικὴν κυριαρχίαν, κυριαρχίαν αἰμάτων καὶ οἰμωγῶν καὶ θρήνων διὰ θηριωδίας, ἣτις ὑπῆρξε τὸ σύμβολον τῆς ἐρυθρᾶς Ἡμισελήνου ἐπὶ πεντα-

κόστια ὅλα ἔτη. Ἀφ' οὗ ἔφαγαν τὸ τελευταῖο γεῦμα τοῦ σπητιοῦ συνέλαβαν τοὺς εὐεργέτας των, δύο συγγενικὰς οἰκογενείας, τοὺς ἔδεσαν ὅλους καὶ φεύγοντες τοὺς κατέσφαξαν ἀνηλεῶς.

→: ΑΤΥΧΕΙΣ ΧΩΡΙΚΑΙ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΦΕΥΓΩΣΑΙ :<
Μὲ τὴν προχώρησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἐγκατελεμπανον τὰς ἑστίας τῶν)

Ἐμπτῆκα εἰς τὸ σπῆτι, ἔσφιξα τὴν ψυχήν μου καὶ δὲν εἰμπορῶ ἀκόμη νὰ συνέλθω ἀπὸ τὴν φρίξην. Ή αὐλὴ τοῦ σπητιοῦ ἦτο πλημμυρισμένη ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν σφαγέντων. Καὶ μέσα στὴν πλήμυμαρα ἐκείνη κατέκειντο τὰ πτώματα ὅπτὰ θυμάτων. Ἄνδρες, γυναικεῖς, παιδιά, ἀπετέλουν μίαν μάζαν μέσα εἰς τὴν θεοσκότεινη αὐλή, ποῦ ἐφωτίζετο ἀμυδρὰ ἀπὸ μικρὸν φεγγίτην.

Ἡ Βουλγαρίδης ἄμμο μ' εἶδαν, ἥρχισαν νὰ ἑτοιμάζωνται ἄναψαν λαμπάδες, ἔκαναν μουσοκόλιβραν καὶ ἥρχισαν νὰ μοιρολογοῦν καὶ νὰ θρηγωδοῦν γοερά. Ἄλλες συγγενεῖς τῶν σφαγέντων ἐτραβούσαν τὰ μαλλιά των, ἀλλόφρονες διὰ τὴν μεγάλην, τὴν ἀγρίαν συμφοράν.

Δὲν ἐνοοῦσα τὴν γλῶσσαν τῶν θρήνων καὶ τῶν μοιρολογίων των. Ἀλλὰ τὸ θέαμα ἡτο τόσον βαθεὶα συγκινητικόν, ώστε δὲν εἰμπόρεσε νὰ μείνῃ ἀδακούτος κανείς. Στὴν ἀγκαλιά μιᾶς γυναικής ἦτο ὁιχιμένο τὸ παιδάκι της σφαγμένο. Παιδί καὶ μάρνα σιμά σιμά στὸ τραγικὸ μαρτυρό. Ἐκείνη ἔφερε τὴν φρίξην εἰς τὸ πρόσωπο ἡσωραφισμένην, ἀλλὰ τὸ παιδάκι τὸ κακόμοιρο, ἔνα ἀγοράκι δώδεκα χρονῶν, ἐκείτο σὰν ἀγγελοῦνδι, μὲ τὰ χεράκια του συμμαζεμένα, σὰν νὰ ζητοῦσε νὰ ζεσταθῇ κοντά στὴν ἀμοιρη μαννοῦλά του. Εἰς τὸ προσωπάκι του, ὀφραί προσωπάκι ἐπλαντό μαζί μὲ τὸ φωτοστέφανο τῆς ἀθωάτητος καὶ ἔνα δυνατό παφράπονο, ὅτι τὸ ἔσφαξαν ἀδικα τὸ κακόμοιρο ἔτοι τόσο μικρό. Τὸ πρόσωπο τῶν ἄλλων δὲν εἰμπόρεσα νὰ τὸ ἀντικρύσω καλά, γιὰ νὰ ἴδω τὴν ψυχολογίαν των. Μιὰ γηροῦλα ἐνενήντα χρόνων ἐκείτο πλαγιαστά, κοκκαλιασμένη, χωρὶς ψυχολογιά, μελανιασμένη σὰν τὴ μούμια Ραμσῆ τοῦ Β τοῦ Μουσείου τοῦ Καΐρου. Στὸ πλάγι τῆς καθιουμένος θρηνολογοῦσσε βουβά ὁ δύστυχος ὁ γέρος της, μὲ κάτασπρο κεφάλι, σὰν χιονισμένο κορφοφούννι. Ἐσήκωσε τὰ κόκκινα, τὰ βουρηκωμένα μάτια του ὁ γέρος, μὲ εἶδε, καὶ πάλιν ἔσκυψε βουβά κοντά εἰς τὸ κουφάρι τῆς σκοτωμένης του γρηγοῦλας. Ἐμπρός σέ τέτοιο φρικιαστικό θέαμα θυμήθηκα τὴν προστασία πρὸς τὰ γυναικόπαιδα τῶν Τούρκων εἰς τὰ Στενὰ τῆς Μπάνιτσας καὶ ἐσυλλογίστηκα μήπως εἶναι ἔγκλημα ὁ οἰκτος πρὸς τὸν τύραννον...

(Κάϊρον)

Δ. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ

Ο Στόρος δ Πατέρας μου καὶ ἡ Οἰμωγὴ ώς Μιητέρα
Μ' ἔστείλαν ἐδῶ πέρα
Στὸν κόσμο: Νὰ θρηγῷ.

Κι' ἀττὶ εὐχῆς μοῦ εἴπανε στὸν δρόμο μου τὸν πλάνο:
Ποτέ μου νὰ μὴ φθάνω
Σὲ τελικὸ σκοπό.

M. Ρφ

